

Szerkesztőség:

PLEBÁNIA-HIVATAL,

hová a lap szellemi részét

illető közlemények kü-

dendők.

Kéziratok vissza nem

adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS

könyvnyomdája, hová az

előfizetési pénzek, a hirde-

tések és ezeknek díjai, va-

lamint a felszámolások kül-

dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:Helyben házhoz hordva egész évre 4 frt, fél-
évre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám 8 kr.

Felelős szerkesztő:

VIZVOLTÁN

Kiadótulajdonos:

SZERDAHELYI JÁNOS

Hirdetmények:nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a
kiadóhivatalhoz küldendők. Nyilttér sora 50 kr.

A kartelek és a közönség.

A kartelek tudvalevőleg az egyféle árú-
cikk termelésével foglalkozó vállalkozók-
nak olyan önkéntes egyesüléseit és szerző-
déseit jelentik, melyek szigorúan meghatá-
rozott eljárások alkalmazása mellett egy-egy
termelési ág monopolizálására vagy legalább
olyan szabályozásra törekednek, hogy az
illető érdekelt vállalkozók ne legyenek kény-
telenek egymással versenyezni. Ezek a kar-
telek rendszerint titkosak, mert az illetők
nem szeretik a saját érdeküket mások hátrá-
nyára védő egyezségeket köztudomásra
bocsátani. Ennek dacára minduntalan ka-
punk híreket kartelek megkötéséről, a melyek
természetszerűleg mindig nyugtalanítólag
hatnak a közönségre, miután természetesen
az ő rovására történnek azok.

Néhány évvel ezelőtt például az összes
hazai biztosító társaságok „Jégszövetség”
címmel kötöttek kartelt, hogy ekép a biz-
tosítási díjakat egyöntetűen állapítsák meg
s kizárják a rájuk nézve káros, de a köz-
önségre nézve előnyös versenyt. A gazdá-
kat igen nyugtalanította ez s több ízben is
adtak annak kifejezést, míg a múlt évben
a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövet-

sége” elhatározta nagygyűlésében, hogy
megalakítja a magyar mezőgazdák jégbiz-
tosító szövetkezetét és felveszi a küzdelmet
a kartelba lépett biztosító társulatok ellen.

A napokban ismét olvastuk, hogy az
osztrák-magyar petroleum-gyárak az idén
ujból kartelra léptek azzal a célzattal, hogy
a petroleumot a fogyasztó szegényebb nép-
osztály rovására megdrágítsák. Ez ellen több
tekintélyes fővárosi kereskedő bizalmas ér-
tekezletet tartott, melynek célja volt módot
találni arra nézve, hogy miként lehetne a
petroleum fő fogyasztó közönségét, a sze-
gény néposztályt a milliomos gyárosok kap-
zsisága ellen megvédeni. Az értekezleten
elhatározták, hogy országos mozgalmat in-
dítanak az érdekelt kereskedelmi körök be-
vonásával és felírják a képviselő házhoz s
a kereskedelmi kormányhoz, hogy a köz-
gazdaságilag annyira káros és főleg a sze-
gényebb népet érzékenyen érintő kartelek
ellen törvényes intézkedéseket léptessen
életbe.

Ugyancsak a napokban jelent meg az
a hír, hogy a magyar és az osztrák gyertya-
gyárosok elhatározták, miszerint ápril 1-től
kezdve egyöntetű árakon adják el gyártmá-
nyaikat.

Az már régen ismert dolog a gazdák
előtt, beszéltek és irtak is már ellene ele-
get, hogy a nagy malmok kartelben állva
egymással, közös erővel a telhetetlen spe-
kuláció terén működnek arra, hogy mes-
terségesen lenyomva a gabona-neműek árait,
olcsón beszerezhessék a nyers anyagot, a
melyet azonban ők alig változó, mindig
magas áron adnak vissza a földolgozás után
a közönségnek.

Szóval ma nap már úgy állunk, hogy
bármerre tekintszen a nép, mindenütt ring
és kartel védi az üzleti érdeket, de a fo-
gyasztó közönséget nem védi semmi. Észre
is lehet ezt venni a legközönségesebb cik-
keken is. Ott van például a petroleum ;
ára majdnem minden évben emelkedik, a
minősége pedig lefelé száll. Az idei télen
városunkban is általános volt a panasz,
hogy a petroleum rosszúl ég, füstöl, lobog
és pöfög, úgy hogy gyakran robbanástól
félt az ember. Vagy vegyük a cukrot, a
mely szintén a mindennapi szükségletekhez
tartozik. Ára ijjesztő mérvben felment, de
a minőségében semmi javulás nem tapasztalható,
sőt ellenkezőleg sok esetben hitvá-
nyabb, rosszabb a réginél.

A közönség ilyenkor a kereskedőt szidja,

TÁRCZA.

Dalok.

I.

A sirhantok között
Járkálók zokogva,
Búsán hajlik rám sok
Szomorú-fűz lombja.

Langyos, szelid zephyr
Gyenge fuvallatán
Reszketve hajlítják
Ágaikat reám.

Szomorún bólintnak,
Mert tán ők is érzik:
Hogy szívem egy, kedves
Halott után vérzik.

II.

Mondták, hogy ne nézzek
Szüntelen az égre,
Mert még beleesem
Valami verembe.

Nem hallgattam rájuk,
Nem hittem a mesét:
Mert hő szerelemmel
Szerettem egy szökét.

S csak néztem a szöke
Szemei egébe,
Bele is estem a
Szerelem vermébe.

PIROS SZEGFŰ.

A mi házunk.

— Költemény prózában. —

Csöndes, egyszerű emberek laknak itt a mi
házunkban, mint a milyen egyszerű maga az egész
épület is.

Külsejét nem ékesítik drága freskók és köből
faragott mythologiai alakok, hanem töredezett
falai valaha fehér ünneplő köntöst öltöttek ma-
gukra és annak elnyúlt foszlányait viselik még
ma is.

Ennek a mi házunknak nincsen négy egy-
máshoz támasztott oldalfala, hanem csupán három.
A derűlten mosolygó kék eget a messze távolban
szabadon látjuk, a levegő pedig nemcsak vendég-
ségbe jár hozzánk, hanem állandóan itt tanyáz
nálunk.

A szenzációk szomorú krónikáját, szerelmi
öngyilkosságok, házasságtörési drámák és életunt-
sággal innen nem szaporítják és tűnnek napok,
mulnak évek, míg egy-egy följegyzésére méltó
esemény előfordul. Mint a nagyvilági zajtól elszigetelt
regényes falusi kis kunyhó, megelégedett
és boldog környezetével, olyan az óriási zürzavar
közepette ez a mi házunk.

Csöndes kis fészek, amely szerényen, szinte
felve huzódik meg a cizra paloták oldalán, mint
az ibolya büszke társai a rózsák és kameliák mel-
lett. A széles udvar nincsen beültetve zöldlevelű
teretélyes fákkal és az én szegényesen butorozott
bónapos kis szobám rozoga, kopott butoraival bus
kedélyt kölesönöz a nyomasztó hangulatoknak.

És mégis-mégis oly drága nekem ez a ház
és oly élénk és beszédes a magányos legényszoba,
amelyben egyetlen beszélgető pajtásom a hosszú-

lábu óramutató és ahol a gond és a bánat adnak
egymásnak reggel és este találkozót.

A vastag porlepte ablaktáblák vékony zöldes
üvegkoczkáin ha kitekintek, egy szép panorámát
látok magam előtt, aminőt a milliárd fényt csillámló
nagyító lencsék sem képesek elém varázsolni.

Mosolygó és bánatos arcu varrólánykák
visavis-m akik vékonyka ujjakkal öltögetik a köz-
napi és ünneplő ruhákat, miközben gondolataik
messze kalandoznak, tévelyegnek.

Mily sok szép ábránd és poetikus gondolat
vész el ott a homályban, amelyek sohasem való-
sulhatnak meg.

Kora reggel, amidőn még a fürge nap alig
hogy kibújt az ég fakószínű párnái közül, a lép-
esőháztól behallatszik hozzám lépteik lassu zen-
gése, amint frissen és könnyeden s kedves csieser-
gással vonulnak be műhelyükbe.

Mint midőn az első tavaszi napsugár teljes
erejével tüzei a fagyos téli anyaföldet, oly jól eső
melegséget hoznak magukkal a nagy fővárosi bér-
házba. Nincs köztük gyűlölet, nincs rangsorozat
és mindannyian egyformán kiveszik részüket a
létért való küzdelemben.

Ablakomból gyönyörködve nézem, hogy a
sugár termetű Fanni kisasszony, aki a generálisa
ennek a kis seregnek, miként osztogatja jóakaratu
tanácsait és hogy a bánatos, kerek arcu szép
Juliska vékony ajkára miként ül nagy ritkán egy
röpke mosoly, hogy a szöske kis Etuska hogy
csiesereg és hogy az érdekes arcu Rózsika mi-
ként mereng.

A déli harangszó a jól kiérdemelt pihenő
megváltója, amidőn népes lesz a mi házunk.

A nap maga is kíváncsi a festői látványra,

pedig többnyire messzebb kell keresni a szomorú helyzet okát, t. i. a nagykereskedők és gyárosok karteljeiben. A kisebb kereskedő másod-harmad kézből veszi már rendszerint a cikkeket s ő is a kartelek nyomása alatt áll, sőt ő viseli legjobban annak ódiáját, mint aki legközvetlenebb érintkezésben van a fogyasztó közönséggel. Mindenesetre a kiskereskedőknél is sok visszaélés történhetik, helyi ringeket is alakíthatnak, de ezeken már könnyebben segíthet ma nap a nép, esetleg fogyasztási szövetkezetek létesítésével. A főben járó baj, a kartelek ellen azonban maga a társadalom nem sokat tehet magában, hanem szükséges, miszerint az államhatalom lépjen közbe, hogy megvédje a fogyasztók érdekét. E célból a kartelek köteleztessenek nyílt számadásra s bizonyos méltányos nyereségen felül ne pumpolhassák a sokféle kötelezettsége alatt úgy is alig tengődő szegény népet. A kartel ugyanis azon cikkekre irányul leginkább, melyek árának emelésével legtöbb jövedelmeket zsebelhet be a fogyasztótól, tehát a legszükségesebb, minden napi használatra alkalmazott cikkekre. A liszt, cukor, petroleum, szén, tej, szesz, üveg, papír, bőr stb. már mind a kartel körmei közé került. A már említett jégkartel által is leginkább a tönk szélén álló kis és törpe birtokosok vannak sújtva.

Azért arra kell törekedni társadalmi úton is, hogy a kartel visszaélései megszüntessenek. Igaz, hogy magunk nem tehetünk semmit az ily országos megegyezésekkel szemben s darázsfészekbe nyúl az, aki a hatalmas pénzkirályok circulusait megzavarni merészkedik, de elvégre innen kell kiindulni ennek is, mint minden más nemzeti közóhajnak, ha azt akarjuk, hogy a

számúzi maga elől a borongós felhőket és jókedvben melegséget áraszt minden irányban.

Majd óriási lármával berobog az udvarba a kétkerekű kintorna és félkegyelmű gazdája siró áriákat csal ki belőle. Hirtelen, mintha csak varázsütésre történne, a varróműhely átalakul táncsteremmé és a varrólánykák oly hévvel és lelkesedéssel ropják a tánczot, mintha a legfényesebb bálterem sima parkettjén ifju daliák karjában járnak. Arczukon az ártatlanság legszebb szimbóluma: az égő bíborpir foglal helyet, amit más alkalommal csak az édes szerelmi suttogások képesek oda varázsolni.

És mire a kintornás végig játszotta rövid programját, az óramutató is elballagott az első legközelebbi állomásra, amidőn újból kezdetét veszi a munka és a csönd foglalja el birodalmát.

A délutáni órákban azután fölhangzik a varrólánykák érzélgős dallama, amelyhez a varrógépek méla akkordjai szolgáltatják a ritmikus zenét. Azokban az énekekben összpontosítva van öröm és bán, remény és csüggedés, szerelem és lemondás.

És száll az ének száll, messze-messze száll. A játszi szellő fölkap egy-egy ütemet és könnyedén, ovatosan ringatva viszi magával tova. És bár minél tovább jut, annál tompább lesz a hang, mégis oda verődve a mi házuk átellenes büszke palotájához, kinyílnak ott a hatalmas ablakszárnyak és benépesül erkélyei, hallgatván, figyelvén a mi dalunkat.

A letűnt olympus muzsa csarnokában vélnéd magad, ahol kesergő és kaczagó nymphák szórakoztatták a hatalmas Zeust és a többi isteneket.

Elhangzott a dal, amelyben több volt a sejtetem, mint a tudás és több az érzés, mint az üres mimika.

törvényhozó állami hatalom azt magáévátéve, általános megnyugvásra törvényileg szabályozza ez ügyet.

Egy perczig sem kételkedhetünk, hogy az állam meg ne tegye e téren is kötelességét, hiszen legszentebb feladata a polgárok jóléte s ennek megvédése az egyesek önző túlkapásai ellen.

A nevelésről.

El lehet mondani, hogy mindenki nevel. Nevel a szülő, mert kötelessége, nevel a nevelő, az egyház, a tanító.

Magában véve e szó nevelés igen sok kívánni és tudni valót foglal magában. Az egyház, a nevelő, a tanító a nevelés körüli tudnivalókat tudja, de igen sok szülő nem, az bizonyos. Nevelnek ugyan ők is, csak hogy nem úgy, amint kellene. A neveléshez egy oly tervszerű eljárás kell, amely szerint a gyermeket bizonyos szellemi érettségre juttatni iparkodunk.

Ezért minden nevelésnek bizonyos rendszeren kell alapulnia, mert ha mindent csak a véletlenre bízunk, — akkor tulajdonképp nevelésről szó sem lehet.

A jó nevelési rendszer alapját e főelv képezi: „Neveld az embert az Isten képére és hasonlatosságára.“ Az ember az Istennel való hasonlatosságot a bűn által elveszti, ezért aki nevel, annak azon kell lenni, hogy e hasonlatosságot a gyermekben mindig fönt tartsa, mert ha ezt elmulasztja, — nevelése téves és rossz.

A jó nevelésnek ki kell hatni a gyermek testére és szellemére. A testi nevelés a gyermek testét, a szellemi nevelés pedig a szellemét és lelkét műveli.

Rossz és téves nevelési rendszerek a következők: Az e l k é n y e z t e t ő. Ennek elve: „Csak oly nevelési eszközök jók, melyek megegyeznek a gyermek vágyaival és nézeteivel.“ A z a n y a g i a s. Elve: „Az ember csak holtig él.“ A g é p i e s.

És mialatt a varrótü mesés gyorsasággal futja be már tudj' Isten hányadszor a körvonalat, Eliz kisasszony mesét mond a varrólányról, akiről a poéták már oly sok szépet regéltek és akinek a regényekben csak a csalódás jut osztályrészül.

És a midőn a mese pointje azzal végződik, hogy a varrólányka boldog — igen boldog lett, szeretett és viszont szeretettet, akkor édes mosoly ül az ajkakra és a hála hozsannája harsan föl a kis szivecskék körül.

És amint itt egymagamban szántom-boronálom a betűket, képzeletem magával ragadja a törpe gondolatokat és mindannál, mit fantázia képes alkotni, szebbnek-költőiebbnek vélem a valót. A varrógép titkos, tompán hangzó és gyors beszéde hízogón és daczosan mesél, regél és aki a nyelvezetét érti, az oly figyelmesen hallgatja, mint csecsemő a dajka regéjét és képzeletét betölti az ábránd, a feledés, a munka, a jövő és a remény.

Este hét órakor boldog megnyugvással, mint aki munkálkodással töltötte idejét, elvonul a kedves sereg és künt a sima aszfalton az óriási embersivatagban elvész a kis varrólány alakja.

Körülötte fény és pompa; mindenféle nehéz selyemruhás és ékszerrel csillogó gögös arcú lányt és asszonyt lát és mégis azoknál százszor is büszkébbnek tartja magát az az egyszerű kis varrólány, aki tiszta lelkiismerettel, ifju erénnyel siet övéi körébe, ahol ölelő karok várják és ahol a szeretet és boldogságnak van állandó tanyája. És újból csöndes, kihalt lesz a mi házuk, mint nyár utolján a fecskéfészek, amelyből egy melegebb vidékre elrepültek, messze szálltak a csicsérgő és dalos vándormadarak.

Diogenes.

Elve: „Födolog, hogy a gyermeket magára soha se hagyjuk s őt mindig kormányozzuk és javígtassuk.“ stb.

Sok szülő alkalmazza a felsorolt hibás és rossz nevelési rendszer valamelyikét. De az ily nevelési rendszer mellett nevelt gyermek érezni is fogja később szülei rossz nevelési rendszerét. A jó nevelésben az ész és a kinyilatkoztatás a fő. Ha valaki ez utóbbit eltéveszti, forduljon a valláshoz, mert a legjobb nevelési rendszert úgy a szülő, mint a nevelő a vallásban találja meg.

A neveléshez tartozik a szoktatás, példa és az oktatás. Ajánlatos, hogy e három eszközt úgy a szülő, mint a nevelő tartsa szem előtt.

A szoktatás a legelső eszköz a nevelésben, mert ezt még a kis csecsemőre is alkalmazhatjuk. Jól tudjuk, hogy a szokás igen sokszor második természetűé válik s ez által, a mely úton a gyermek halad, öregségében se tér le róla. A szülőnek és a nevelőnek kötelessége a jóra rászoktatni, a rossztól pedig elszoktatni a gyermeket.

A példa a szoktatás mellett a nevelésben elkerülhetetlenül szükséges. A példaadás a nevelés alapja s ez a szülőktől függ legjobban. A gyermek ritkán lesz jobb vagy rosszabb, mint a környezete. Ennek oka pedig a gyermek utánczási ösztöne, a mi e korban igen ki van fejlődve. Azon kell tehát lenni, hogy a gyermek környezetében, szülőitől, rokonaitól s az öregektől csak jó példát lásson. A példának azonban nem szabad képmutatásnak lenni, mert úgy képmutató, akaratos embereket nevelünk.

A z o k t a t á s főleg az iskolai nevelésben lép fel, mert a házi nevelés rendszerint csak a szoktatás és példaadással foglalkozik s így ez a háztól nagyobbára száműzve van, mi a tanító vállait terheli.

Az oktatás is fő eszköz a nevelésben, mert a gyermek oktatás útján tanulja meg, hogy az igazat, szépet, hasznost és a jót ne szokásból vagy utánczából ismerje, hanem belássa azok helyességét és szükségességét.

Neveljünk a vallásnak és a hazának!

Ha nevelésünket vallási szellem hatja át, úgy vallásos, ha pedig a hazaszeretetet is belevonjuk nevelésünk szellemébe, akkor pedig a hazának jó, a vallással párosítva értelmes, bátor, kitartó, törvényt és kötelességet tudó embereket nevelünk.

Kováts Béla.

A szőlészet köréből.

XIV.

A fagykár elleni védekezés.

Tisztelt olvasóinknak bátorkodom előre bocsájtani azt, miszerint ne ítéljenek meg engemet, mintha talán babonás ember volnék, vagy talán, ahogy felebarátaim szokták mondani, kétes szellemekkel dolgozom; ez oly állítás volna, mely nélkülöz minden alapot és melyet úgy a felvilágosodás, mint az igazi vallásosság teljesen elutasít s így amit mondandó leszek is, a természet törvényein alapszik.

Többször tapasztaltuk, hogy vidékünket május 3-tól 6-ig gyakrabban és 12., 13., 14. gyéreb-ben, 25-én pedig néha fagyok látogatják meg s tekintve, miszerint a szőlő növény ilyenkor nemcsak a zöld hajtásait, hanem a termésnek kétharmadát is kiadja, e fagyok kiszámíthatatlan károkat okoznak. Hogy pedig e károk ellen kis fáradsággal és csekély áldozattal védekezni lehet, már rég bebizonyított tény. Már a római mezei törvény e fajta védekezést elrendelte; hasonlólt cselekedtek a gallok is; újabb időben Franciaországban a Rajna vidéken hegyrendőri törvény által van előírva kötelezően a füst támasztás. — Ebből láthatjuk, hogy a fentebb megnevezett orszá-

gok természetszerűen fogták fel a szőlőmivelésnek nagy horderejét, mert az ezredévek óta az országoknak és egyes gazdáknak jövedelmet hozott és azért nem is rettentek vissza a szükséges védekezésektől. Miért nem tehetné meg azt a mi fúrge és munkás gazdaközönségünk is a jó és áldást hozó boráért, mely századok óta a continensen prosperált, pedig akkor, midőn a közlekedésünk nagyon kezdetleges volt? Miért ne prosperálhatna most, mikor közlekedési eszközeink a világforgalomban tekintélyes helyet foglalnak el? Megmondom, hogy mi végett nem. Mert nincsen természet — és mi végett nincsen? mert a védekezés terén nem fejtünk ki annyi intenzív erőt, mint a mennyit a kár- vagy eshetőség megkíván. Igaz, hogy az Istennel van az áldás, de az ember kezében van a munka végrehajtása, tehát előre! és ismét előre! . . . Védekezzünk t. gazda barátaink közös akarattal úgy a paraziták és rovarok, valamint egyéb elemek ellen, ahogy azt a tudósok és tapasztalt gazdák tanácsolják nekünk!

Most áttérek a védekezési módokra: A tudósok azt állítják, hogy könnyű megállapítani a bekövetkező fagyot és pedig a következőképen: Délután $\frac{3}{4}$ 2 órákor oly hőmérőt, melynek az alsó higany-golyója szabad szokott faburkolatától, épp úgy, mintha a víz hőfokát óhajtanók vele mérni, meg szabadjuk keretétől. Ez megtörténik a fa burkolatnál alkalmazott könyök csuklóval; a higany-golyót dugjuk hideg vízbe és néhány percig ott tartjuk, kihúzás után pedig megtöröljük vízszon ruhával, kiválasztunk egy szélmentes és árnyas helyet, ott függesztjük fel 5 mm. drótból készített horogra a földtől 8 cm. magasságban, hogy szabadon lógjon; fél óra múlva olvassuk le a hőfokot, — ebből ilyképen majdnem teljes biztonsággal lehet az éjjeli legalsó hőfokot megállapítani, ugyanis a délutáni számból 6° -ot levonunk; p. o.: hogy ha a délután 2 órákor leolvasott temperatura 4° volt, úgy a jövő hajnali hőfok 2° — lesz.

Most áttérek azon tapasztalatokra, melyek engemet 12 éven át áldással jutalmaztak. 1886. évi május 4-én teljesen elfagyván a fiatal szőlőm és nagy kárt okozván, úgy a mutatkozó természetben, valamint a szőlőm sikeres fejlődésében, megkísérlettem a füsttámasztás útján való védekezést. S így 1887. évben e czélra használtam vizes töreket, falevelet, összeszedett gazhulladékok és félig érett ganajt. Ez anyagból április hóban három ölnyi távolságra körülbelül 18 hüvely széles és ugyanannyi magasságú kupaczkokat állítottam fel és mindegyike alá szalmából készített csóvát dugtam könnyebb meggyújtás végett és lestem az idő zordonságát. Ez évben azonban a gyújtogatásra sor nem került. 1888. évben hasonlóan cselekedtem, mint előző évben; május 3-án délutáni órákban észre lehetett venni, hogy éjjel fagy lesz, mert 5 órákor délután a hőmérő $4\frac{1}{4}^{\circ}$ mutatott, 11 órákor 4° és 2 órákor 2° s így előre látható volt, hogy a hőmérséklet $2-3^{\circ}$ -ra le fog szállni. Ennek folytán azon az oldalon, melyről a szellő lengedezett, minden 3-ik kupacz meglett gyújtva és sűrű füst terjedt tőle. 4 óra tájban a hőmérséklet 3° -ra szállt le. Csizmaink, ruháink, melyek a kupaczkok locsolásánál megvizedtek, csonttá fagytak, de a szőlő levelein nyoma se volt a fagnak, hanem erős harmat lepte meg. A füstölés addig tartott, míg a nap sugarai teljes erővel ki nem törtek. Ezen eljárás kisebb fagyoknál és virágzaskor ködös időben többször ismétlődött. A szőlőbirtokosoknak legnagyobb része azt hozza fel a fentiekre, hogy a közös szőlőkben, melyekben az utak keskenyek, füstölni nem lehet. Az nem áll, mert a sorok közt is lehet füstölni, de nem kupaczkokkal, melyek alkotásuknál fogva terjedelmesek. Mások azt hozzák fel, hogy nincsen törek, szalma vagy egyéb hulladékuk; ezek oly okok, melyek ugyan figyelmet érdemelnek, de azért nem hiúsíthatják meg a füstölést. Ha nincs dudva, vegyen fél métermázsza fáklya vagy Naftalin hulladékot 2 forintért. Kapható dr. Hedlberg Tivadar vegyészeti gyárában Budapesten és tegyen egy-két krajczáros tányérba 3 darabot. Egy kis hold szőlőben elég 12 tányér. Rakja e tányérokat széjjel azon irányban, melyről a levegő lengedez és ha észreveszi, hogy a termométer 2° -on, vagyis $^{\circ}$ fölött áll, gyújtsa meg valamennyit és figyeljen a tányérokra és ha valamelyiken a hulladék kiégő félben van, tegyen ismét két darabot a tányérba. Ez ismétlődjék mindaddig, míg a nap fel nem melegíti a légkört. Egyszeri füstölésre körülbelül 70—80 kr. árú hulladék szükséges és fél métermázsával 3 hajnali fagyot lehet elűzni.

Kubicsek János.

MI UJSÁG?

— **Fekete vasárnap.** A mai nap (bőjt V. vasárnapja) a kath. egyházban fekete vasárnapnak neveztetik, mivel e naptól kezdve a keresztek fekete vagy violaszínű kelmével huzatnak be, részint mivel a mai evangéliumban mondatik, hogy Jézus a zsidók elől elrejtőzött (Ján. 8. 59.), részint pedig a szenvedése feletti gyász kifejezéséül.

— **Halálozás.** Fispán Ignác, volt 48-as honvéd nemzetőr, hosszas szenvedés után, élete 79-ik és boldog házasságának 32-ik évében, f. hó 12-ikén esteli 10 $\frac{1}{2}$ órákor meghalt. Temetése f. hó 14-én délután 3 órákor tartatott meg nagy részvét mellett.

— **A helybeli rk. iskolaszek ujítása** f. hó 14-én ment végbe Dolenszky Imre kerületi esperes elnöklété alatt elég nagy érdeklődés mellett. Az elnök szívökre kötötte a választóknak azon elveket, a melyek szemmel tartása mellett kell szavazniok, ha azt akarják, hogy a hitközség iskolaügye kellőleg és méltóképen képviselve legyen az új testület által. Miután konstataulta, hogy a választás előzményeire nézve a törvényes intézkedések betartattak, fölhiyta a jelen voltakat a választás megejtésére. Miután a közohaj szavazó lapok útján ohajította a választást, az ekként megtörtént. A szavazat eredménye körülbelül 1 órákor lett kiderítve, miután a szavazatok pontos összegezése igen sok időt vett igénybe a bizottságnál. Eszerint az iskolaszek tagjai lettek a következők: Konez Márton, Kummer Mihály, Gulner Gyula, Király János, Palásti Pál, Szombathy János, Mészáros István, G. Szűcs József, dr. Györgyi József, Komáromy József, Egedi József, Rudnyánszky László, Kostyán József, Szabó Mihály, Somodi István, Konez Pál, Egedi Mihály, Alpári Nagy Imre. Póttagokul a megválasztottak után legtöbb szavazatot kapott egyének lettek kijelölve: Hegedűs György, Járdány Imre, Varga István, Gaál Gyula. Szavazatot kaptak még: Király Antal, Moravec István, Bodócs József, Pataki János, Alp. Nagy Mihály, Kubicsek János, B. Szabó József, Lukács Gyula, Meleg Pál, Varga István, Gulyás István, Piniczki Mihály, Mucányi János, Vida István, Csizmás József, Skultéti István, Nepel Ferencz, Kummer János, Bodócs Mihály. — Mint ezekből kitünik, különös meglepetések nem történtek s a régi 18 tag közül csak 3 maradt ki, ezek közül is egy (Csizmás János) súlyos szembaja miatt. Reméljük, hogy az új iskolaszek újult erővel fogja a réginek munkáját folytatni ott, ahol az elhagyta s az iskolaügyet mostani virágzásában lelkes közreműködésükkel támogatni fogják! — A tantestület folyó hó 16-ikán tartotta meg a saját kebeléből az iskolaszekbe küldendő két új tag választását. A szavazatok többsége Rumpold Károly és Várady János tanítókra esett, miután előzőleg Bogdyó Sándor igazgató-tanító kijelentette, miszerint nyugdíjazása iránti kérvényét illetékes helyen beadván, ennek tekintetéből nem reflektál tovább az iskolaszeki tagságra.

— **Társulati gyűlés.** A helybeli r. k. temetkezési egylet ma f. hó 19-ikén d. u. 4 órákor tartja a kath. központi iskolánál évi közgyűlését, melynek legfőbb tárgya lesz a mult évi számadások felülvizsgálata.

— **A nemzeti ünnep bankettjei.** Az idén a márcz. 15-ikéről való megemlékezés a bankettek szűk körébe huzódott vissza, miután a nyilvános ünneplés a mult számunkban említett okokból elmaradt. Legnépesebb volt köztük szokás szerint a népkör estélye, ahol többen mondtak toasztokat s a hangulat mindvégig lelkes volt. — Érdekes volt a „Kath. Olvasó-Egylet” halpapríkás estélye is, a melyen mintegy 14 személyből álló válogatott társaság vett részt, itt is emelkedett hangulat uralkodott s a lelkes felköszöntőknek alig lehetett végét érni. A többi egyletek szintén tartották összejöveteleket a régi szép idők emlékére.

— **Sándor, Ede, József.** Tegnap és ma igen sok embernek volt és van nevenapja városunkban, ami társadalmi életünkben is észrevehető elevenséget okozott. Szívöböl csatlakozunk mi is a gratulációnk üdvözléteihez azon jó kívánatunkkal, hogy az Isten a Sándorokat, Edéket és Józsefeket sokáig éltesse.

— **Mise az új temetőben.** Folyó hó 23-án reggel 7 óra után lesz először mise az újabb r. k. temetőben levő Csicsmán-féle kápolnában. Tudvalevőleg a kápolna építése alkalmából az építkező Csicsmán házaspár 200 frtot tett le két örökös sz. misére, mely évenként az alapítók halálozási évfordulója alkalmával mondatik el. Az

idén néhai Csicsmán Jánosért lesz ily évfordulati gyászmise, aki egy esztendeje halt el. Kiszet Terecz még életben levén, természetesen csak halála után lép az érte mondandó sz. mise-kötelezettsége hatályba. A requiem alkalmából alkalmuk lehet az érdeklődőknek az új kápolna esinos berendezését is megtekinthetni.

— **Az „Előkelő Világ”** című szépirodalmi hetilap, mely a művelt köröknek van szánva, tavaly óta is már, midőn t. i. megindult, jó hírnévre emelkedett. Mindazonáltal, mint fiatal vállalat, a nagy közönség körében még mindig ismeretlen. E körülmény birta rá a lap tehetséges szerkesztőnőjét, Horváth Gizella úrnőt ama nagy fáradsággal járó vállalkozásra, hogy az „Előkelő Világ”-ot a vidéken egyes úri családoknál személyesen ajánlja be. A nevezett úrnő a mult szerdán fordult meg városunkban, a melyet a gentry-családok fészke gyanánt tüntettek fel előtte. Hogy mily sikerrel járt, nem tudni. Ajánljuk a szépirodalom iránt érdeklődő közönség figyelmébe e jó irányú és nagy ambícióval megindult folyóiratot. Előfizetési ára egész évre 8 frt, fél évre 4 frt, negyed évre 2 frt. Az előfizetési összeg Budapest, VII. István-út 40. számra czimzendők a nevezett lap kiadóhivatalához.

— **Tanyai tűz.** A Gulner-féle tanyán a hét elején két izben is tűzveszedelem pusztított, mely különösen a dohányos épületek és eszközökben tett nagy kárt. Hogy mi volt okozója e tüzeknek, ez ideig nem sikerült kitudni.

— **A tószegi Kossuth-szobor felállítására** f. hó 15-ikéről 25-ikére. Gyümölcselő Boldogasszony ünnepére halasztatott el, miután Kossuth Ferencz, akinek jelenlétét elengedhetetlennek tartják, a tervezett napon Czegléden tartott ünnepi beszédet. Amint értesülünk, a tószegi Kossuth-szobor mellképet ábrázol s mintegy 300 frtba került, a mely összegből közadakozás útján eddig még csak 200 frt térült meg. A szobor felavatása alkalmából vettük a következő meghívót: Tószeg község hazafias közönsége 1899. év márczius hó 25-én d. e. 10 órákor fogja Kossuth Lajos szobrát leleplezni, nagys. Kossuth Ferencz országgyűlési képviselő ur jelenlétében. Műsor: 1. Kossuth Ferencz fogadtatása. A község nevében üdvözli: Péter Sándor. 2. A szobor leleplezése: a) beszédet tart Tóth Bertalan, b) a szobor átvétele Sasy Mihály közs. bíró által, c) beszédet tart Kossuth Ferencz ur, d) a szobor megkoszorúzása. 3. Közös ebéd, kezdete 12 órákor Gombos János vendéglőjében, egy teríték 1 frt; Jándi Benő és Retkes Atilla vendéglőjében egy-egy teríték 40 kr.

— **Új szolgabíró.** Ladányi László, monori főszolgabíró állásáról lemondván, amint értesülünk, helyébe a megye közbizalma ifj. Sárközy Pált, a legrégebb szolgabírót szemelte ki, aki Kátán már 17 évóta működik.

— **A „Hangya” Nagykátán.** A „Hangya” című országos fogyasztó és értékesítő szövetkezet Nagykáta és vidéke fiókjának megalapítását f. hó 5-ikén a városbáz tanácstermében gróf Keglevich Gábor elnöklété alatt tartott értekezlet elhatározta.

— **A váci püspök újabb adománya.** A beteg főpásztor még e nehéz helyzetében sem tagadja meg magát. Ugyanis mostanában adott 5000 frtot a lőrincz-kátai plébánia ház fölépítésére.

— **Villamos vasút.** Nagy-Káta és Jászberény között egy villamos vasút építésének a terve iránt mozgalom indult meg, mely az érdekeltek kellő áldozatkészsége mellett csakhamar létesülni is fog. Jászberény ez által közelebbi összeköttetésbe lépne Budapesttel a szolnoki vasútvonal nagy-kátai állomástól.

— **Villanyvilágítás Czegléden.** Úgy látszik Czegléd már a közel jövőben megteszi azt a nagy ugrást a világítás terén a petróleum lámpáktól — a villanyvilágításig. Rónay János egy városi elektromos központi világító és átviteli telep létesítésére a városi tanácshoz egy alaposan megokolt ajánlatot nyújtott be a minap, mely végre megvalósulásra fogja vinni Czegléd régi tervét a közvilágítás alapos reformálása folytán. A Ganz és Társa budapesti elsőrendű vasöntő és gépgyár részvénytársaság, mint a vállalkozó Rónay János meghatalmazottja, egy műszaki mérnököt küldött Czeglédre, aki a villanyvilágítás kérdését a legalaposabb szakértelemmel fogja elbírálni. — Valjon lesz-e valaha Abonyinak ily világítása?

— **Honvédegylet.** Czegléden honvédegylet létesítésén fáradoznak a még életben levő öreg bajtársak együttes érintkezése czéljából. A

kidolgozott alapszabályokat a belügyminiszteri jóváhagyás czéljából kezdeményező Udvardy Károly 48/49 iki buszárörminster már át is adta Kossuth Ferenc országgy. képviselőnek. A megalakítandó honvédegyeletnek 83 tagja lesz, mert Czegléden ez idő szerint ennyi a még életben levő szabadság harcász.

— **A czeglédi népbank** f. hó 5-ikén tartotta évi közgyűlését, a mely azt bizonyítja, hogy e részvénytársaság fejlődik és erősödik. Ez leginkább kitűnik a mennyiség felosztására vonatkozó igazgatósági indítványból, amely a tartaléktőkét jóval túl az alapszabályszerinti dotáción 3000 frttal szaporította. A tiszta nyereség 17.614 ft volt, mely összegből osztalékul 9% tölit fizet ki.

— **Tenyészkosok beszerzése.** Juh-tenyésztésünk fejlesztése érdekében a földművelésügyi minister azon üdvös intézkedést tette, hogy nagytestű, fésűs gyapjas (merinó precoce) kosok minimális árban (15—20 frt) adásának ki a juh-tenyésztéssel foglalkozó gazdaközönségnek. Ezen kosok elnyeréseért folyamodhatnak elsősorban köz-tenyészetek, másodsorban pedig egyes birtokosok, vagy kisebb tenyésztők is azon feltétel alatt, ha kötelezik magukat az átvett kosokat köztenyésztési czélokra is átengedni. A kosok elnyerése iránti kérvények a darabszám megjelölése mellett lehetőleg mielőbb az egyesületi titkársághoz küldendők.

— **Népszámlálás 1900-ban.** Tudvalevőleg a törvény a népszámlálást minden tízedik, illetve a 0 számmal végződő években, január hó elsején, a kir. statisztikai hivatal vezetése alatt, az egész országban egyszerre rendeli el. Az így 1900. január hó elsején megtartandó népszámlálás elkészítésére már megkezdődtek a munkálatok a kir. statisztikai hivatalban és az ahhoz megkivántató nyomtatványok nemsokára szétküldetnek az összes hatóságok és községekbe.

— **A cigaretta ártalmassága.** Azt, hogy egy gyenge tüdejű embernek árt a cigaretta, felesleges vitatni, de viszont téves fel-fogás az, hogy a „füstpapiros“ káros következményeit egészben a papírra hárítjuk. A dolog így áll: valaki naponta 25 cigarettát szí el, ami már meglehetősen kvantum, az 0.8 gramm papirost használ el vele, a melynek a hamuja 0.06927 gramm. Ez a hamu mindenféle ártalmas anyagokat tartalmaz, mint például: vasat, meszet, rezet és egyébeket, de természetesen oly csekély mennyiségben, hogy az, aki huszonöt éven át megszakítás nélkül dohányzik és minden szippantását a tüdejére szívja, az mindezekből csak egy grammnyit lélegzik be. Egészséges tüdejű embernél a dohány nem okoz semmi ártalmas következményt, pusztán az idegeket izgatja kellemesen s a dohányt elburkoló papiros pedig fenti tartalmánál fogva a legkevésbé sem veszedelmes.

— **Nyomlafesték nélkül** fogják ma-holnap a nyomda termékeit készíteni. Nagyjelentőségű találmányról ad hirt a francia „Moniteur Industriel“ szakközlöny. Green, angol mérnök oly gépet szerkesztett, amelylyel festék nélkül lehet nyomtatni. Az új gépet Croydonban (Anglia) előkelő és híres szakfériak előtt már be is mutatták. Különös kémiai papiros kell ehhez a géphez s villamos árammal eszközlik, hogy a betűk által érintett helyek fekete színűek lesznek. A kísérletek eddig nagyon szépen sikerültek s rövid időn ez új gépek nagy változásokat fognak előidézni a nyomdászat terén. Green még azon fáradozik, hogy a betűk helyét ne csak feketére, de bármire is festeni tudja.

— **Az öregedés.** Ez a kérdés és a statisztikája mindenkit érdekel, mert mindenkire vár, ha ugyan már keresztül nem esett rajta. A tanítók és bírák átlagos életkora 69 év. Utánuk következnek a papok, a kiknek már csak 63 évre van kilátásuk a statisztika jóvondomondása szerint. Az orvosoknak 54 év van szánva. Van aztán egy csomó életveszélyes foglalkozás, amelyeknek kultiválóit csak nagyon magas díjak mellett veszik fel a biztosító társaságok: kéjutató hajósok, ezirkuszi lovaglók, jockey-k stb. A halálozások legnagyobb száma a reggeli 3—6 óra közé esik, a legcsekélyebb szám d. e. 10-től d. u. 3-ig. Erőszakos halál 20 és 40 év közt a leggyakoribb. A legjobb életnyújtó szer az életbiztosító kötvény. A kiknek van ilyen kötvényük, rendszerint 3—5 évvel tovább élnek, mert az a jóleső tudat, hogy a családjukat nem hagyják nyomorban, tovább élteti őket.

CSARNOK.

Mihály bácsi esete.

Hát hogy az ábrázatom úgy járt, hát a zanyukom is aszonta, hogy ne mőnyek sehová, mer hogy a vörös esilkos tirinflis nagyon lázczott az kípemőn.

Hát az eeműt esütörtökön nagy mosást tartott a zanyuk, oszt én is csak odabé tartózkot-tam a házba, óvastam az patkán a zabonyi úságot. Má a dil ebéd is jó eehalatt, osztán én mög elámosottam. Hát gondótam, hogy alszok ögygyet az patkán. Hát hogy a zanyukom dologba vót, hát csak másfé darab ruha vót rajta — az többi pegyig a vaczokra vót letive, — hát gondótam, hogy jó lösz abbú a szoknyákbu az fejem alá tőnni.

Hát ki is választottam egy jó vastag barbétot az többi közü, akit farsangra csinát a zanyuk magának, mer az jó puha pölyhös vót — osztán mög valami párna is vót belé varva a hátúsó riszibe.

No mondok ez ipen fájntos lösz. — avvá össze hajtottam úgy, hogy a zanyuk mősse látta, oszt a tirinfliső kípemő rá fordítottam.

Hát má jó szungvitottam, mikó a zanyuk nagyot kaját, hogy kejjik kee fő, mer nattúz van, avvá szalalt a zanyuk kifelé.

No hogy oszt én is feugrottam, hát szaladok oszt kifelé egőnyest a kompéros gödör tetejire a zanyuk mellé, oszt nizzük, hogy möre löhet az tűz, mer röltentő nagy füst lázczott.

Eczező osztan csakugyan a harangot is kész-ték főre verni. No mondok má csakugyan nem törefa az dolog, avvá oszt érzöm, hogy húzza valami a fejemöt főre — hát akkó vöszöm észre, hogy a zanyukom aasó szoknyája az kípemhöl ragadt, mer a vastag terpetyint kigyűtt a tirinflis alá.

Avvá húznám a kípemrű, de nem gyött, — ípeng a zanyuk is mölálta, hogy a zújj aasó szoknyát húzgálok — hát csak eczezőre lángba borút ám, oszt eekezd iszontató kajabáni, de annyira, hogy az szomszógyaim aszt gondóták, hogy mi nálunk van a tűz.

Avvá möfogja a szoknyát, oszt ecrántotta tülem — mög oszt a kípemtű — úgy, hogy az ragasztás is legyűtt, mög oszt feódárú az bajúszombú se sok maratt, mer aszt is löragasztotta a zanyuk a zorvosságval.

Hát ípeng akkó gyűtt ára a tavajji szöllő-csösz, oszt mög úságotá, hogy az kaszárnya íg, csakhogy aszongya möhibádzott a város vízi pus-kája, hanem egy kis vízi puska van ott, az na-gyon fájin, má a ziskolát is eeótotta vagy há-romszor.

Avvá oszt én is bémöntem, mer hogy az en kípem is ígött nagyou. — No hát még oszt odabé vót az fakturás világ — a zanyuk mód nekü szidott, hogy a zalsóját alám gyúrtem, de hogy oszt segitöttem a ruhát az pallásra vinni, hát löjjobb atla magát a zanyuk.

Avvá oszt este kevert össze a zanyuk téföl-lel kik-követ, oszt hogy lefeküttem, hát jó békente vele, de kilejöntötte a zanyuk, hogy az a kípem mindi fölrű legyen a ziczczaka.

Hát úgy is vót, de hogy nagyon ígette az kípemöt a zorvosság, hát soká birtam ecalunyi.

Hajnába oszt fékelök, hát amint a esiz-mámba gyugnám a lábom, hát nem mögy bele, — mondok, mi a fene löhet benne? Avvá bényúlok, hát maj kóságosá löttöm, ahogy a kezembe akatt valami szörös, — avvá féfordítom oszt a esiz-mámát, hát ki esik belüle a macska, oszt mősse mozdút.

Szóllok oszt a zanyuknak, hogy nizz má anyuk, mi a fene lötte az maeskát? mö van dögvöve.

Avvá nizzögetyűk, forgatyuk össze-vissza, — hát a szája csupa kik vót. — Rá nizz oszt a za-nyuk az kípemre — hát nincs rajta téföl, — akkó gyűvünk oszt rá, hogy a macska lönyalta a ziczzaka rúlla, oszt kinyába bebűjt az esizma-szárba, oszt me döglött, — mer hogy jó kiköves vót az téföl.

Sajnatuk oszt nagyon a szeginy állatot, — a gyérökök mög rittak. — Eefödeltük oszt a szíva-fa tövibe, hogy sok termés lögyön rajta. **Anti.**

Szerkesztői üzenetek.

4 Z. Ujpest. A kívánt példányok expedáltattak. Azt hiszem, hogy azóta már nincs semmi baj. Üdvözet!

A. S. — N. N. — Helyben. Beküldött dolgozataik közölhetetlenek.

Tudakozódó. Helyben. A böjt alóli föimentés márcz. 15-ikére kéretett, de nem lett megadva, mivel az indokokat nem találták illetékes helyen elégségeseknek. Innen van, hogy a „Kath. Olvasó-Egylet“ halpapríkással ülte meg este a nemzeti ünnepet.

Fazekas A. Helyben. Tudósítói tiszteletdíj gyanánt két év mulva — ha eléri a jubileumot, — elismerésül meg-tétetjük a lépéseket illetékes helyen az ezüst kereszt ügyé-ben. Addig azonban „ember mondottam, küzdj és bizva bízzál“ (illetőleg tudósítsál!) hirdetem Madách szavaival.

!! ÚJ ÜZLET !!

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy helyben, **Piacz-téren avárosházával szemben** (Richter-féle ház) a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

fűszer- és vegyesárú üzletet

nyitottam.

Fűszer- és vegyes üzleti pályám 18 évi működésem elsőrangú üzletekben és e szak-mában szerzett tapasztalataim remélni engedik, hogy jó árúk, mérsékelt árak, igaz mérleg, tiszta figyelmes és pontos ki-szolgálás által a n. é. közön-ség bizalmát és irántam való jó indulatát mihamarább meg-nyerni szerencsém lesz.

Vállalatom sikeréhez a n. é. közönség becses pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

BATTA ISTVAN

kereskedő.

!! ÚJ ÜZLET !!

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok ☉ Budapest Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek

2 1/2 egész 12 lóerőig, szalmakazalozók, továbbá járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénaszívók, boronák.

„Columbia-Drill“

legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egyetemes acél-ekék.

2- és 3-vasú eltek és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgváruunk a világon a legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.